
Wychowanie przedszkolne

Stymulowanie psychoruchowego rozwoju dziecka
metodą dobrego startu

Materiały powarsztatowe
opracowane pod kierunkiem mgr Anity Kępińskiej
nauczyciela doradcy metodycznego wychowania przedszkolnego

Piła 2020

Wstęp

W ostatnich latach wraz z napływającymi zmianami i nowymi kierunkami edukacyjnymi podejmuje się w przedszkolach i w szkołach podstawowych próby działań innowacyjnych przy użyciu ciekawych metod.

Jedną z nich jest Metoda Dobrego Startu spopularyzowana w Polsce przez prof. Martę Bogdanowicz.

Celem metody jest jednocześnie usprawnianie czynności analizatorów: słuchowego, wzrokowego i kinestetyczno-ruchowego uczestniczących w procesie czytania i pisania, a także kształcenia lateralizacji, orientacji w schemacie ciała i przestrzeni.

Założeniem zajęć prowadzonych Metodą Dobrego Startu jest jednocześnie rozwijanie funkcji:

- Językowych;
- spostrzeżeniowych: wzrokowych, słuchowych, dotykowych, kinestetycznych (czucie ruchu) i motorycznych;
- współdziałanie między tymi funkcjami (integracja percepcyjno – motoryczna).

Celem zajęć prowadzonych Metodą Dobrego Startu jest:

- Usprawnienie czynności analizatorów: słuchowego, wzrokowego, kinestetyczno – ruchowego;
- Kształcenie lateralizacji i orientacji w schemacie ciała i przestrzeni;
- Uzyskanie wyższego poziomu rozwoju współdziałania funkcji intelektualnych (mowy, myślenia) i instrumentalnych (spostreżeniowo – ruchowych);
- Poznanie przez dzieci liter alfabetu, cyfr, sposobu ich pisania.

Ćwiczenia MDS prowadzą do usprawniania uwagi, percepcji, pamięci, wyobraźni słuchowej i wzrokowej oraz motoryki i koordynacji wzrokowo – słuchowo – ruchowej, a więc integracji percepcyjno – motorycznej. Dzięki niej dziecko zdolne jest do prawidłowej orientacji czasowo – przestrzennej, ma możliwość wykonywania ruchów dowolnych coraz lepiej zorganizowanych, zlokalizowanych w określonej przestrzeni i czasie, a więc i szybciej uczy się pisania i czytania.

Metoda Dobrego Startu kształci też zdolność rozumienia i posługiwania się symbolami abstrakcyjnymi, co ma szczególne znaczenie dla dzieci przygotowujących się do podjęcia nauki szkolnej: nauki czytania, pisania, liczenia.

Doskonalenie integracji percepcyjno – motorycznej i kompetencji językowych ułatwia naukę czytania i pisania wszystkim dzieciom. Natomiast w przypadku dzieci opóźnionych w rozwoju udział w ćwiczeniach MDS służy rehabilitacji zaburzeń rozwoju psychomotorycznego i pomaga im zmniejszyć trudności w opanowywaniu skomplikowanych umiejętności szkolnych.

Metoda ta posiada jednak nie tylko aspekt profilaktyczno – terapeutyczny, ale również aspekt diagnostyczny. Obserwacja trudności dziecka, analiza trudności występujących w trakcie wykonywania ćwiczeń oraz popełnionych błędów pozwala wnioskować o ich przyczynach, to znaczy rodzaju i głębokości zaburzeń.

Zespołowa forma prowadzenia zajęć MDS ułatwia nawiązanie kontaktów społecznych i uczy współdziałania dzieci, które mają trudności w przystosowaniu społecznym lub są zaburzone emocjonalnie – zajęcia mają więc aspekt socjoterapeutyczny.

Zajęcia prowadzone MDS z punktu widzenia organizacji przebiegają według stałego schematu. Struktura zajęć jest następująca:

1. Zajęcia wprowadzające;
2. Zajęcia właściwe
 - ćwiczenia ruchowe;
 - ćwiczenia ruchowo – słuchowe;
 - ćwiczenia ruchowo – słuchowo – wzrokowe
3. Zajęcia końcowe

Zajęcia wprowadzające

Podczas zajęć wprowadzających dzieci koncentrują uwagę na rozpoczynających się ćwiczeniach i usprawniają niektóre funkcje psychomotoryczne: głównie językowe, motorykę oraz orientację w schemacie ciała i przestrzeni.

W części wprowadzającej wyróżniamy:

- ćwiczenia w koncentracji uwagi i orientacji w schemacie ciała i przestrzeni,
- nauka nowej piosenki,
- zabawy słowne, w czasie których rozwijana jest kompetencja językowa na trzech płaszczyznach: fonologicznej, syntaktycznej i semantycznej.

Zajęcia właściwe

Zawierają trzy rodzaje ćwiczeń:

- ćwiczenia ruchowe – które usprawniają motorykę dużą i małą, aktywizując analizator kinestetyczno – ruchowy;
- ćwiczenia ruchowo – słuchowe – które są bardziej złożone, bo mają aspekt ruchowy i dźwiękowy (piosenka), aktywizują dwa analizatory: kinestetyczno – ruchowy i słuchowy;
- ćwiczenia ruchowo – słuchowo – wzrokowe – stanowią najbardziej złożoną formę ćwiczeń, ponieważ mają aspekt ruchowy, dźwiękowy (piosenka) i wizualny (figura geometryczna lub litera), aktywizują analizatory: kinestetyczno – ruchowy, słuchowy i wzrokowy.

Ćwiczenia **ruchowo-słuchowo-wzrokowe** mają największe znaczenie. Kształcą funkcję psychomotoryczne w sposób najbardziej wszechstronny. Ćwiczenia rozwijają percepcję wzrokową, kształcą koordynację wzrokowo-ruchową, usprawniają motorykę kończyn: precyzję i koordynację ruchów, ćwiczą też pamięć wzrokową oraz kształcą orientację przestrzenną.

W tych trzech rodzajach ćwiczeń, coraz bardziej złożonych na kolejnych etapach, na coraz wyższym poziomie aktywizowania jest integracja percepcyjno – motoryczna.

Zajęcia końcowe

Dają dzieciom odpoczynek, relaksują i rozładowują napięcia emocjonalne, powstałe na skutek zmęczenia seria intensywnych ćwiczeń , koniecznością dostosowania się do tempa pracy w grupie, do wymagań nauczyciela i wykonania zadania na odpowiednim

Zajęcia Metodą Dobrego Startu prowadzi się głównie w formie zajęć zespołowych, choć w niektórych przypadkach stosuje się je w postaci ćwiczeń indywidualnych. W

przedszkolu ćwiczenia te, stosowane w celu przygotowania dzieci do nauki czytania i pisania, są prowadzone zespołowo (w przypadku trudności, tworzymy grupę korekcyjną). Podobnie prowadzimy zajęcia w młodszych klasach szkoły podstawowej. W przypadku, gdy dziecko ma poważne zaburzenia funkcji percepcyjno-motorycznych wprowadzamy okresowo zajęcia indywidualne. Zatem, stosując Metodę Dobrego Startu, należy brać pod uwagę możliwości psychomotoryczne każdego dziecka.

Metoda Dobrego Startu poprzez stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i korygowanie zaburzeń i opóźnień rozwojowych podnosi dojrzałość szkolną i przygotowuje dzieci do nauki czytania i pisania.

Metoda ta ma przede wszystkim znaczenie dla niwelowania zaburzeń percepcji wzrokowej i słuchowej oraz motoryki i orientacji w schemacie ciała i przestrzeni zarówno w odniesieniu do dzieci w wieku szkolnym, jak i przedszkolnym, których rozwój psychomotoryczny przebiega w sposób nieharmonijny.

W Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile co roku odbywa się kurs doskonalący, propagujący Metodę Dobrego Startu, w którym uczestniczą nauczycielki przedszkoli i edukacji wczesnoszkolnej, a także inne zainteresowane osoby. Program kursu przewiduje m.in. projektowanie zajęć Metodą Dobrego Startu w zakresie trzech modyfikacji – programów, uwzględniających potrzeby i możliwości różnych grup dzieci. Zespoły uczestniczek kursu pod moim kierunkiem opracowują scenariusze zajęć Metodą Dobrego Startu.

Ciekawe i oryginalne pomysły oraz poprawność metodyczna zaprojektowanych zajęć z pewnością staną się cenną wskazówką i inspiracją dla wszystkich nauczycieli, którym Metoda Dobrego Startu wydaje się być metodą skuteczną i o wszechstronnym zastosowaniu.

mgr Anita Kępińska
nauczyciel doradca metodyczny
wychowania przedszkolnego

PROJEKT NR 1

TEMAT: Opracowanie wzoru Δ metodą Dobrego Startu na podstawie piosenki „Tupu, tup po śniegu”

INFORMACJE O PROGRAMIE: Program I „Piosenki do rysowania”

INFORMACJE ORGANIZACYJNE: forma grupowa, wiek: dzieci 4 letnie

POMOCE DO ZAJĘĆ :

DO CZĘŚCI WPROWADZAJĄCEJ:

gazety, płyta z piosenką, odtwarzacz CD,

DO CZĘŚCI ZASADNICZEJ:

szablon Δ wypukły i wklęsły, pasta do zębów, kartki niebieskie, karty pracy, bierki, woreczki (po 3 sztuki dla każdego dziecka, dwa w jednym kolorze a trzeci w innym), gazety , tace z kaszą, tablica, pisak , ołówki, pędzelki

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA:

1. Ćwiczenia orientacji przestrzennej:

Zgniatanie gazety w kulki (na polecenie nauczyciela dziecko kładzie kulki z przodu, z tyłu)

2. Śpiew piosenki:

PRZYSZŁA	ZIMA		BIAŁA	
ŚNIEGU	NASY	-	PAŁA	
ZAMRO	-	ZIŁA	-	WODE
STAW	PRZYKRYŁA		LODEM	
TUPU	TUP		PO ŚNIEGU	
DZEŃ	DZEŃ		DZEŃ	
NA	SAN	-	KACH	
SKRZYPU	SKRZYP		NA MROZIE	
LEPIMY	BAŁ		WANKA	

3. Zabawa na bazie piosenki:

- przeliczanie kulek (policz ile jest kulek)
- szeregowanie względem wielkości kul (ustaw od najmniejszej do największej i na odwrót)

II. CZĘŚĆ ZASADNICZA:

1. Ćwiczenia ruchowe:

- opowiadanie nauczyciela o zimie i ilustracja ruchowa do opowiadania (jak pada śnieg, lepienie bałwana itp.)

2. Ćwiczenie ruchowo – słuchowe:

- darcie gazety na akcent metryczny (na raz)
- wystukiwanie rytmu piosenki na 3 woreczkach całą dłonią, następnie piąstką zaczynając od worka w innym kolorze)

3. Ćwiczenie ruchowo- słuchowo – wzrokowe:

3.1 Demonstracja i analiza wzoru:

Nauczyciel rysuje wzór Δ na tablicy, oznacza magiczne miejsce i kierunek rysowania (zadaje pytania: co to za figura?, z ilu kresek się składa?, z czym się kojarzy?, gdzie jest magiczne miejsce?)

3.2 Uczenie polisensoryczne:

- szablon wypukły wyklejony trójkąt niemi na kartce – dzieci wodzą palcem po szablonie śpiewając przy tym piosenkę
- szablon Δ wklęsły, dzieci przykładają szablon Δ do różnych miejsc w sali (np. na podłodze, ścianie) i wodzą palcem po wzorze, rytmicznie śpiewając piosenkę

3.3 Reprodukacja ze wzoru:

- szablon Δ na tacy z kaszą – rysowanie palcem po kaszy

3.4 Reprodukacja bez wzoru:

Nietrwała:

- układanie wzoru Δ z bierek i wodzenie palcem po powstałym wzorze śpiewając piosenkę

Trwała:

- malowanie pastą do zębów na niebieskiej kartce za pomocą pędzelka wzoru Δ
- rozdanie dzieciom szablonu Δ z przerywanymi liniami (połącz linie ołówkiem)

III CZĘŚĆ KOŃCOWA:

Opowieść ruchowa „Robienie orła na śniegu”. Dzieci kładą się na dywan na plecach i na polecenie nauczyciela poruszają odpowiednimi częściami ciała.

Autorki:

Marta Jelińska

Monika Godlewska

Klaudia Kowalska

PROJEKT NR 2

TEMAT: Opracowanie wzoru literopodobnego

metodą Dobrego Startu

na podstawie wiersza "Jesienna plucha".

INFORMACJE O PROGRAMIE: Program II - Piosenki i znaki.

INFORMACJE ORGANIZACYJNE: forma grupowa, grupa wiekowa 6-7 lat.

POMOCE DO ZAJĘĆ:

- CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA: gazety,
- CZĘŚĆ ZASADNICZA: gazety, woreczki gimnastyczne, wycieraczka, szablon wkłęsły, szablon wypukły, papier śniadaniowy, markery, kreda, żel do golenia, gąbki, ciemnoniebieska farba, kubeczki na farbę, tacki plastikowe.

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. Ćwiczenia orientacji przestrzennej - dzieci kładą gazetę na podłodze (kałuża), wchodzi na nią, na hasło nauczyciela przeskakują do przodu, do tyłu, w prawą stronę, w lewą stronę kałuży.

2. Recytacja wiersza "Jesienna plucha"

Jesienią deszcz pada stale

kap kap kapu kap
Na kałużach wielkie fale
szu szu szu szu
Nie przeszkodzi mi pogoda
hop hop hopsa hop
Bo kalosze mam na nogach
tup tup tupu tup.

3. Zabawy na bazie wiersza.

Zamiana samogłosek w wyrazach dźwiękonaśladowczych w wierszu na inne samogłoski - zabawa rozwijająca słuch fonemowy.

II CZĘŚĆ ZASADNICZA

1. Ćwiczenia ruchowe

Dzieci spacerują po sali z gazetą w ręku, na hasło nauczyciela "pada deszcz" dzieci rozkładają gazetę nad głową (jako parasol), na hasło "świeci słońce" ściągają gazetę i spacerują dalej.

2. Ćwiczenia ruchowo - słuchowe

- 2.1. Dzieci kładą gazetę na podłodze i wystukują rytm najpierw jedną nogą, następnie drugą.
- 2.2. Wystukiwanie rytmu wskazującym palcem ręki na woreczkach gimnastycznych od lewej strony.

3. Ćwiczenia ruchowo - słuchowo - wzrokowe

Demonstracja i analiza wzoru

- 3.1. Rysowanie wzoru kredą na tablicy przez nauczyciela.
Omówienie wzoru: z jakich elementów składa się ten wzór? Z ilu elementów składa się wzór?
Gdzie jest magiczne miejsce?

3.2. Uczenie polisensoryczne

- Wodzenie palcem po wzorze na szorstkiej części wycieraczki z użyciem szablonu.
Wodzenie palcem po szablonie wypukłym - wzór z kleju na gorąco.

3.3. Reprodukacja ze wzoru

- Rysowanie wzoru na gładkiej stronie wycieraczki kredą z użyciem szablonu.

Kalkowanie - kropkowanie po wzorze markerem na kartce A5.

3.4. Reprodukacja bez wzoru

Rysowanie palcem na tacy z użyciem niebieskiego żelu do golenia.

Malowanie wzoru na gazecie ciemnoniebieską farbą przy użyciu gąbki.

III CZĘŚĆ KOŃCOWA

Masażyki o tematyce jesiennej.

Podziękowanie za zajęcia.

Autorki:

Michalina Kuchta

Paulina Stepka

PROJEKT NR 3

TEMAT: Opracowanie wzoru litery „O” metodą Dobrego Startu na podstawie piosenki pt. „Koła autobusu kręcą się”.

INFORMACJE O PROGRAMIE: Program III - Piosenki i litery

INFORMACJE ORGANIZACYJNE: forma grupowa, wiek dzieci: 6lat

POMOCE DO ZAJĘĆ:

Część wprowadzająca: krążki,

Część zasadnicza: szarfy, woreczki gimnastyczne, guziki, pędzel, farba, pianka, gazeta, wycieraczka

PRZEBIEG ZAJECIA:

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA:

1. Ćwiczenia orientacji przestrzennej:

- 1.1 Kreślenie kół palcem w powietrzu, naprzemiennie raz prawą raz lewą ręką, następnie prawą i lewą stopą.
- 1.2 Dzieci otrzymują krążki – kierownicę na komendę nauczyciela skracają kierownicą raz w lewą raz w prawą stronę.

2. Śpiew piosenki:

Koła autobusy kręcą się,
kręcą się, kręcą się
Koła autobusu kręcą się
Przez cały dzień, dzień.

3. ZABAWY NA BAZIE PIOSENKI

- 3.1 Tworzenie liczby mnogiej do części autobusu np. koło – koła, kierownica – kierownice, itp.
- 3.2 Zabawa dźwięko - naśladowcza: jesteśmy autobusami i naśladujemy głosem dźwięki autobusu, dźwięki ulicy.

II CZĘŚĆ ZASADNICZA:

1. **Ćwiczenia ruchowe** – dzieci zamieniają się w autobusy, na kłaśnecie parkują na przystankach (szarfach)

2. Ćwiczenia ruchowo-słuchowe

- 2.1 Dzieci tworzą 2 koła, dziewczynki wewnątrz, chłopcy na zewnątrz, poruszają się w rytm piosenki na akcent metryczny zmieniają kierunek poruszania się.
- 2.2 Dzieci wystukują pięścią rytm piosenki na woreczkach gimnastycznych od prawej do lewej strony

3. Ćwiczenia ruchowo – słuchowo - wzrokowe

3.1 Demonstracja i analiza wzoru/litery „o”

Rysowanie kredą na tablicy w rytm piosenki literę „O”

Omówienie wzoru (z jakich elementów składa się wzór?, z ile elementów?, gdzie jest magiczne miejsce?)

3.2 Uczenie polisensoryczne

Dzieci otrzymują szablon i kładą go na szorstką część wycieraczki. Rysują na wycieraczce palcem po wzorze.

3.3 Reprodukacja ze wzoru

Dzieci rysują wzór na gładkiej stronie wycieraczki kredą z użyciem szablonu
Kalkowanie po wzorze markerem

3.4 Reprodukacja bez wzoru

Malowanie palcem na wycieraczce wzoru przy użyciu pianki do golenia
Malowanie farbą na gazecie przy użyciu pędzla

III CZĘŚĆ KOŃCOWA:

Masażyki przy muzyce relaksacyjnej

Autorki:

Bernadeta Słaboszewska,
Barbara Morańska